

XOC

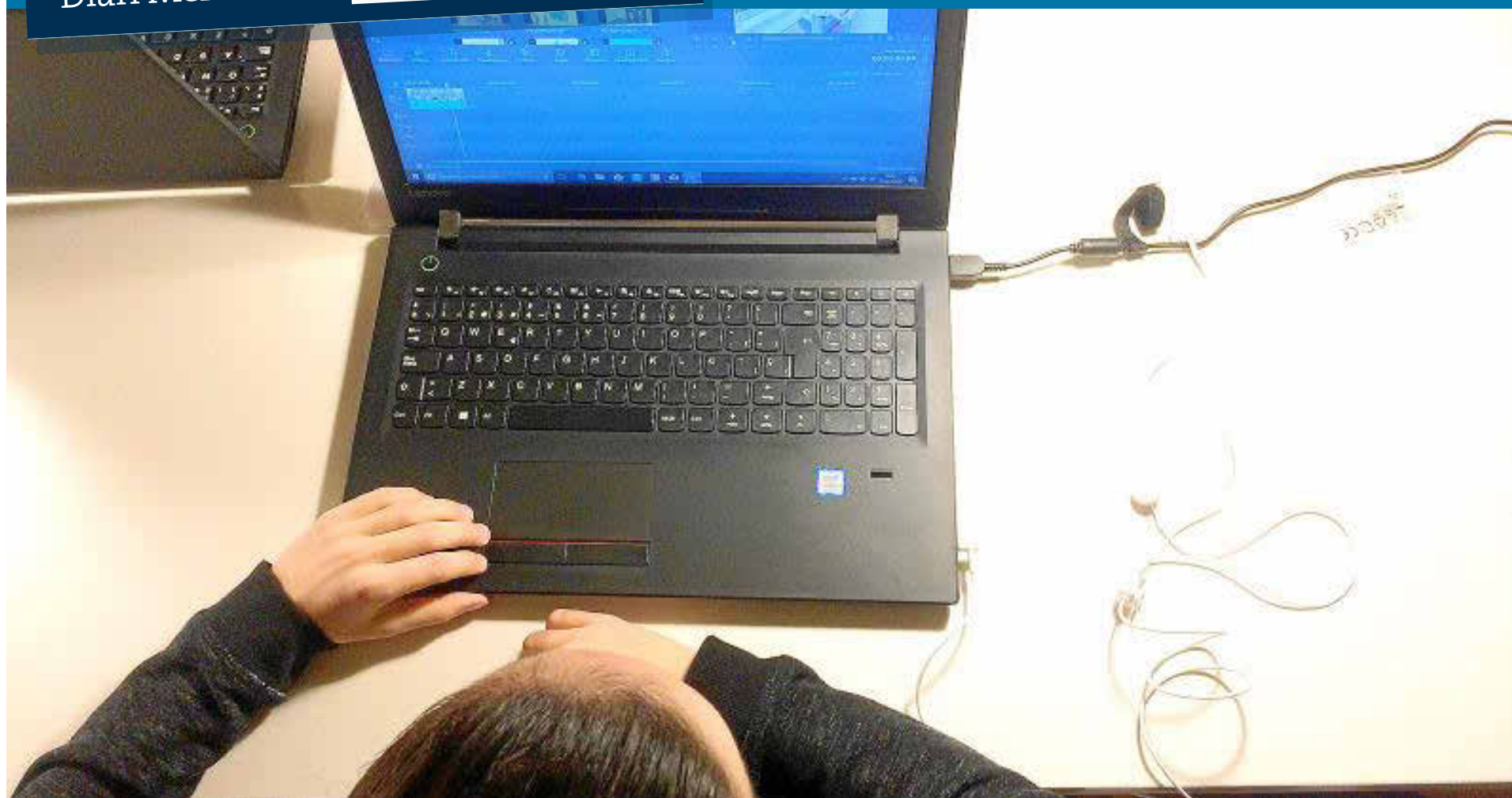
MENORCA

Suplement
educatiu del
Diari Menorca

EduCaixa
Obra Social "la Caixa"

3 GOB MENORCA

LES ESPÈCIES
MENORQUINES
L'inquietant
escorpí negre

Paraules per al confinament

► Els alumnes de 2n d'ESO del 'Josep M. Quadrado' escriuen **cartes** sobre com han viscut la crisi sanitària des de casa

Francesc Florit Nin

Benvolguts alumnes. Una de les feines que us vaig demanar durant els primers dies de confinament va ser una redacció sobre l'experiència d'estar tancats a casa. Vaig llegir els vostres textos i us vaig dir que jo també n'escriria un per enviar-vos-lo, com vosaltres la vaig enviar a un company del grup. Es tractava de reflexionar per escrit sobre l'experiència personal d'aquests dies. Em va agradar llegir els vostres textos perquè així em vaig

Les tasques d'aprenentatge de llengua catalana durant el temps de confinament s'han centrat a desenvolupar les competències comunicatives globals. Com que no es podia introduir continguts nous ni avançar matèria segons ordres de la Conselleria, les feines han consistit en lectura i comprensió lectora i en redacció de textos globals. Una d'aquestes feines va ser la d'enviar a un company de classe una carta on expliquessin el sentit del confinament des de la seva experiència personal, i així tothom escrivia i tothom rebria un mail amb la carta. Són de 2n d'ESO, 13 i 14 anys, de l'IES Josep M. Quadrado. Ciutadella.

fer una idea de com heu afrontat el confinament i he comprovat que aquesta experiència també us ha servit per valorar les coses que realment importen. Tota aquesta experiència, nova en la nostra societat, té aspectes bons i dolents, tal com vaig demanar-vos que tinguéssiu en compte en la vostra redacció. Per exemple deis que és una experiència positiva perquè us ha unit més a la família. Jo també crec que el confinament

ens ha ensenyat moltes coses que hauríem d'aprofitar d'aprendre.

Us ha tocat un temps de fer estudis a distància. Hi ha qui diu que açò és el futur: aprendre amb les noves tecnologies des de casa. No us ho cregueu, açò no és desitjable, no hem de voler aquest futur de confinament. Les coses importants s'aprenen uns al costat dels altres. L'educació no és aprendre coses, sinó aprendre a viure amb

els altres, conviure, i açò no és possible sense l'escola.

Tanmateix és ben cert que estar confinat, amb la por que qualche familiar o amic pugui emmalaltir o morir, és molt dolent. No poder sortir, no trobar-te amb els amics, no estirar les cames, no poder fer 'vida normal' és molt nociu. De manera que quan no ho podem fer, ho valoram encara més. Les conseqüències d'estar confinat poden ser prou negatives en tots els sentits: en la salut, en les relacions socials i familiars, en l'aprenentatge, etc. Però no parlem més d'aquests aspectes perquè vull remarcar tot el contrari: què podem aprendre de bo del nostre confinament. I en qualsevol cas, nosaltres som afortunats de viure en un país amb recursos per afrontar-ho com bons hospitals i bons sanitaris.

Ve de la pàgina anterior >>

Imaginar com de difícil ha de ser per a persones de països amb manco recursos o en guerra.

Tothom, un moment o altre, necessita estar confinat. Quan dormim, en certa manera es pot considerar un temps de confinament perquè ens cal desconnectar per descansar i continuar vivint. També ens confinam quan ens concentram per estudiar o llegir o pintar o assajar música... Tota activitat que reclama concentració demana també aïllament: estar tancats en nosaltres mateixos per pensar, crear, reflexionar, aprendre. Crec que aquests moments de confinament són tan necessaris com vitals, perquè ens ajuden a viure més i millor, de manera més intensa, autèntica i personal. En aquest sentit el confinament ens ensenya a estar més tranquils, a tenir un temps més lent que vegades notam a faltar en un món tan accelerat.

Ja sé que tot açò fa mal dir a joves com vosaltres, que necessitau justament moure's perquè sou plens d'energia i esteis en una edat per descobrir, per aventurar-se, per conèixer amb els sentits... Jo he aprofitat per pintar molt, llegir molt (ja duc quatre llibres), escriure un poc, coses que solec fer. També he fet una mica de ioga amb la meua dona; he cuinat receptes de cuina menorquina que feia temps que volia fer (caragols amb cranca, calamars plens) i he arreglat coses de casa, a més d'ajudar el meu fill Lau que és pagès i sempre m'encomana feinetes del camp. He fet un vídeo sobre el que estic pintant aquests dies amb l'ajuda del meu fill Macià: ho pots veure en aquest enllaç

Superarem aquesta crisi sanitària, superarem tots els inconvenients d'aquests temps de confinats, ens trobarem de nou i tornarem a la «vida normal». Però de tot n'hem de treure una lliçó: també hauríem de superar aquesta manera de viure que ens ha conduït a la pandèmia. Hem de ser capaços de canviar el sistema que ha provocat la pandèmia. Ens cal una altra manera de viure que sigui més respectuosa amb la naturalesa per assegurar un futur de benestar per a tothom. A partir d'ara vindran temps complicats. Moltes persones perdran la feina i haurem de ser forts i exigents. No hem de consentir que les conseqüències d'aquesta crisi sanitària sigui també una crisi econòmica que hagin de pagar els més febles.

Ens veurem prest. I no patiu per les notes del curs. Ara toca aprendre. El vostre profe de català. Ciutadella de Menorca, 16 d'abril de 2020.

Il·lustració de Margari-ta Espinosa. Caperucita-zul.com

Les paraules dels alumnes

«A les vuit del capvespre sortim als balcons i terrasses a aplaudir per tota aquella gent que fa feina per a nosaltres»

Ariadna Pons

«Dia set d'abril faig els anys i volia fer una festa amb cosins i amics i crec que lo màxim que podré fer serà una videotrucada amb familiars i una altra amb amics. Però queda pendent fer una festa amb amics i familiars, que els enyor molt»

Pere Pons

«En això consisteix el confinament: en no ser lliure i quedar a casa com un electrodomèstic més. Esperem que aquest virus se'n vagi ja. El confinament que el govern ha ordenat és per la seguretat de tota la població i ara el que més importa és la salut dels altres i la nostra»

Jorge Munuera

«Estem en una situació que mai m'hauria imaginat que viuria. Amb tot això sembla que estic vivint una pel·lícula»

Sara Uris

«Jo crec que a partir d'això podem reflexionar i veure que no estem anant per bon camí i que hem de fer un canvi»

Júlia Ballesteros

«Jo trob que tenc sort perquè tenim un jardí gran i que visc en una casa amb hortal i no un pis. Jo no me puc imaginar l'avorriment que deuen tenir els milers de persones que estan confinats dins un pis»

Sam Seguí

«Al final acabes un poc avorrit de tanta pantalla i t'agafen ganes de llegir un bon llibre. Quan van anunciar que hi hauria quarantena, vaig treure els meus estalvis i vaig anar a la llibreria Pau a agafar uns quants llibres per passar-la»

Jana Gener

«Una altra cosa positiva és saber conviure. Tots hem de conviure amb les nostres famílies les 24h del dia. En aquesta vida és important saber conviure. Tenir germans suposa baralles i discussions i també aprendre a compartir les coses»

Noa Moll

«Això de fer videoconferències és molt divertit, sobretot amb la família, perquè tots tenim el típic familiar que no ha utilitzat cap aparell electrònic mai i la lia. Tots riem molt des de la distància. Passam molt de temps amb la nostra família descobrint coses que no sabíem, per exemple, jo estic jugant molt amb el meu germà i mai m'hagués pensat que ens poguéssim dur tan bé»

Mar Sastre

«A vegades ens podem sentir un poc tots sols, al no poder abraçar les persones més estimades, com les àvies o els amics. També és bo desconnectar, apagar el mòbil i tancar-te a l'habitació tota sola i disfrutar una estoneta del silenci»

Marina Torres

Experiències compartides per correu electrònic

▶ **ACTIVITAT:** Feina per dilluns dia 30 de març. Totes les feines les has de posar al drive compartit amb mi. Una volta feta aquesta redacció ho enviaràs en forma de correu electrònic al company que et segueix de la llista: mira el correu i ho veuràs a les direccions de mails.

▶ **EXPLICACIÓ:** El sentit del confinament

Confinar qualcú significa tancar-lo en un espai perquè no tengui contacte amb altres. Té en general un sentit negatiu ja que confinar també significa condemnar qualcú per aïllament, privar-lo de la llibertat de moviment. Durant aquests dies d'ESTAT D'ALARMA s'obliga al confinament a tota la població a causa de la crisi sanitària provocada per la pandèmia del virus Covid-19. Tots els serveis públics, excepte els imprescindibles, han quedat tancats, i vosaltres heu quedat sense escola. Però el confinament també té coses positives. Us anim a escriure un TEXT ARGUMENTATIU per reflexionar sobre aquests dies estranys que vivim. Parlau-ne a ca vostra i feis una llista de les coses negatives per un costat i de les positives de l'altra, mirant que les raons siguin equilibrades. Llavors redactau una carta que enviareu a un company vostre i vosaltres en rebreu una altra d'un altre company.

GUIA PER A UN TEXT ARGUMENTATIU

1. TÍTOL	Escriu un títol que resumeixi la teva idea principal.
2. TEMA	El sentit del confinament. Explicació del tema i descripció de la situació
3. INFORMACIÓ	Fes una llista d'arguments que siguin positius i d'altres que siguin negatius del confinament. Cal que cada argument vagi acompanyat d'una explicació que demostrï la idea i convé que també hi poseu exemples o fets que ajudin a fer-se la idea.
	IDEA - ARGUMENT - PROVA - Exemple - fet. - explicació
4. OPINIÓ	La meua experiència personal. Conclusió final

LES ESPÈCIES MENORQUINES

Tòfol Mascaró
Biòleg, GOB Menorca

L'escorpí negre (*Euscorpius flavicaudis*)

L

escorpí és un dels animals més inquietants de la nostra fauna, que culturalment lligam a la malícia, la traïció i fins i tot a les ciències ocultes. El desconeixement crea fantasmes. Els

escorpins ja existien fa més de 400 milions d'anys, durant el Silurià. Són uns dels artròpodes més antics i que han evolucionat més poc. Senyal de que disposen d'unes estratègies d'èxit que han permès la seva supervivència durant tant de temps. Al món hi ha unes 2300 espècies diferents, pròpies de climes càlids, sobretot tropicals. A l'entorn del Mediterrani hi viuen una quarantena d'espècies, dues d'elles a Mallorca i Menorca. Una és endèmica, exclusiva d'aquestes illes: l'escorpí balear (*Euscorpius balearicus*). L'altra, l'escorpí negre, és exclusiva de les zones litorals del Mediterrani Occidental. Fins i tot els experts han confós sovint les dues espècies, pel que la seva història no està prou clara, però es suposa que l'escorpí balear viu aquí des de fa milions d'anys, i que l'escorpí negre ha arribat en època històrica, introduït involuntàriament, ja que acostuma a viure a ambients humanitzats. Però també podria ser autòcton.

“

Una espècie és endèmica, exclusiva d'aquestes illes: l'escorpí balear (*Euscorpius balearicus*)

Coneguts de tothom per la seva anatomia particular, els escorpins estan emparentats amb les aranyes. Tenen també quatre parells de potes, inserides al que seria el tòrax (prosoma), que està fusionat amb el cos segmentat (mesosoma). El més característic són les grans mordales (pedipalps) i la coa (metasoma) que acaba amb un fibló capaç d'injectar verí (tèlson). Els escorpins són pràcticament cecs. Només tenen alguns receptors d'intensitat de llum (ocells) situats al prosoma. Tenen però altres sentits molt desenvolupats, que capten senyals químics i vibracions. Disposen d'un òrgan especial a la cara ventral, anomenat pinta o rastell, i de tricobotris, uns pèls sensorials molt precisos.

L'escorpí negre viu solitari a enfons, sota pedres o a racons humits de les cases, com els soterranis. La seva activitat és nocturna. Cacen tot tipus d'animalons que troben a aquests ambients, com paneres, cinquanta-cames, someretes de bolla, o altres escorpins! Cacen a l'aguait, esperant

Aspecte. Coneguts per la seva anatomia, els escorpins estan emparentats amb les aranyes.

Coa. Acaba amb un fibló capaç d'injectar verí (tèlson).

que la presa s'hi apropi, i llavors la capturen amb les pinces i li claven l'agulló. El verí de les nostres espècies és poc potent, de manera que basen l'estratègia de caça en la força de les mordales abans que en la seva letalitat química. És cert que a altres indrets hi ha escorpins amb picadures molt perilloses per a nosaltres, fins i tot mortals, però les d'aquí no tenen més complicacions que la picada d'una vespa. I a més només piquen si es senten amenaçats. Per menjar-se les preses, les líquen injectant-les enzims digestius amb els quelícers, i després les xuclen.

Els escorpins només es cerquen per reproduir-se. Les parelles es troben pels senyals químics. L'aparellament segueix un ritual complicat. S'agafen de les mordales i executen una dansa més semblant a una baralla. El mascle fins i tot clava el fibló a les juntes de les mordales de la femella. En

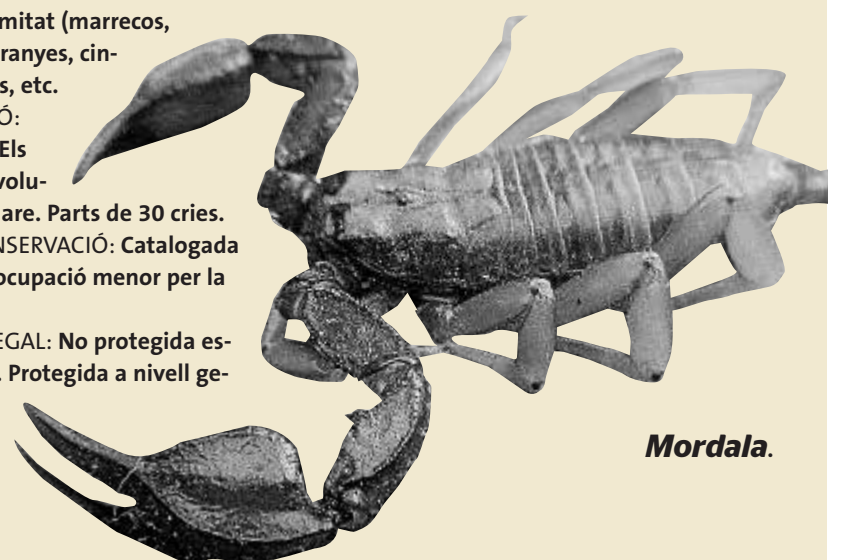
un bon moment el mascle allibera l'espermatozoid i força la femella a passar-hi per sobre, captant i emmagatzemant els espermatozous. La fecundació es pot diferir després fins i tot mesos. Just acabada la dansa la parella es separa i cadascun se'n va pel seu compte. Alguna vegada però acaba amb la femella menjant-se el mascle.

Els ous s'incuben a l'interior de la femella. Els parts són d'una trentena de cries, que just neixen s'encavallen totes juntes a l'esquena de la mare. Hi romanen devers una setmana, fins que fan la primera muda de l'exosquelet, i després es dispersen. Arriben a la maduresa en un o dos anys.

Tot i la mala fama, els escorpins són uns grans caçadors que ajuden a controlar plagues molestes, com les paneres de cuina.

CLASSE: Aràcnids
ORDRE: Escorpins
FAMÍLIA: Euscòrpids
ESPÈCIE: *Euscorpius flavicaudis*
NOMS POPULARS: Escorpí negre (cat), alacrán negro de cola amarilla (esp), european yellow-tailed scorpion (eng), scorpion noir a queue jaune (fra), scorpione coda gialla (it), Europäischer Gelbschwanzskorpion (al).
DISTRIBUCIÓ: Originari de la conca mediterrània occidental. S'ha introduït involuntàriament a Anglaterra i a algun altre país del món.
MIDES: 3,5 a 4,5 cm.
LONGEVITAT: 6 anys.
HÀBITAT: Al medi natural viu sota pedres amb un cert grau d'humitat. Habitual a racons humits de les cases, com els soterranis.
ALIMENTACIÓ: Insectívora. Caça paneres, crus-

tacis de la humitat (marrecos, someretes), aranyes, cinquanta-cames, etc.
REPRODUCCIÓ: Ovovivípara. Els ous es desenvolupen dins la mare. Parts de 30 cries.
ESTAT DE CONSERVACIÓ: Catalogada com a de preocupació menor per la IUCN.
PROTECCIÓ LEGAL: No protegida específicament. Protegida a nivell general pel RD139/2011.

Mordala.